ПРОЕКТ!

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО

(обн., ДВ, бр. 19 от 2009 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2009 г. – бр. 80 от 2009 г.; изм., бр. 92 и 93 от 2009 г., бр. 101 от 2010 г., бр. 54 от 2011 г., бр. 15, 38, 45, 77 и 82 от 2012 г., бр. 15 и 66 от 2013 г., бр. 98 от 2014 г., бр. 16, 52 и 74 от 2016 г., бр. 96 от 2017 г., бр. 7, 77, 89 и 98 от 2018 г., бр. 1 и 62 от 2019 г. и бр. 21 и 44 от 2020 г., бр. 17 от 2021 г.)

§1. В чл. 6 точки 2, 3 и 4 на се изменят така:

„2. исторически обекти и обособени територии;

3. архитектурни обекти и обособени територии;

4. етнографски обекти и обособени територии; ".

§ 2. В чл. 11, ал. 3 думите „за културното наследство, приета от Министерския съвет" се заменят с думите „по чл. 2а от Закона за закрила и развитие на културата".

§3. В чл. 12, ал. 4, т. 1 след тирето се добавят думите „изключителна или", а думата „публична" отпада.

§4. В чл. 14 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) в точка 13, буква „В" накрая се добавят думите „с изключение на паметни плочи, съдържащи само текст";

б) в точка 14 накрая се добавят думите „по чл. 2а, ал. 1";

в) създава са нова точка 17 със следното съдържание:

„17. Приема доклади за оценка на въздействието върху недвижими културни ценности с категория „световно значение"."

г) Досегашната т. 17 става т. 18.

2. Създава се нова ал. 2 както следва:

„(2) Към министъра на културата се създават :

1. Специализиран експертен съвет за опазване на недвижимите културни ценности;
2. Специализиран експертен съвет по изобразителни изкуства;
3. Специализиран експертен съвет за предоставяне на статут на национално богатство на движими културни ценности;
4. Специализиран експертен съвет за възпроизвеждане на културни ценности в копия, реплики и предмети с търговско предназначение;
5. Съвет за теренни археологически проучвания;
6. Национален съвет за нематериално културно наследство.

3. Досегашната ал. 2 става ал. 3, като в изречение първо думите „в този закон“ се заменят с „Предвидените в ал. 2 съвети“.

4. Досегашната алинея 3 става алинея 4.

5. Създават се алинеи 5 и 6 със следния текст:

„(5) Съветите се произнасят задължително по въпроси, които са отнесени в тяхната компетентност съгласно този закон.

(6) По искане на министъра на културата съветите могат да разглеждат и други въпроси по опазване на културните ценности, като изготвят становища за това.“.

§5. В чл. 16, ал. 5 изразът „Областните управители на територията на района по ал. 2 създават“ се заменя с „Министерството на културата създава“.

§6. В чл. 17 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал.1 се създава т. 4, както следва:

"4. Създават и поддържат публичен регистър на застрашените недвижими културни ценности по чл. 49, т. 2 на територията на общината, по ред определен с Наредбата по чл. 17, ал. 2, т. 6. Информация за вписаните обекти се предоставя на Министерство на културата в срок от 14 (четиринадесет) дни от датата на вписването им в регистъра."

2. В ал. 2 се създава точка 6, както следва:

"6. Приемат наредба, за реда за воденето и поддържането на регистър на застрашените недвижими културни ценности, намиращи се на територията на общината.“.

3. Алинеи 3, 4, 5 и 6 се отменят.

§7. В чл. 18 се правят следните изменения:

1. В алинея 3 думите „може да“ се заличават.
2. Създава се алинея 4 със следния текст:

„(4) Министерството на културата създава материални и организационно-технически условия за дейността на териториалните звена на НИНКН.“.

§8. В чл. 19 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал.1:

а) създава се нова т. 11 със следното съдържание:

„11. извършва мониторинг на състоянието на недвижимите културни ценности чрез системни наблюдения;

б) досегашната т. 11 става т.12.

2. Създава се алинея 3 както следва:

„(3) За изпълнение на функциите и задачите си по чл. 19, ал. 1 НИНКН изготвя годишна програма за действие, . Годишната програма се утвърждава от министъра на културата, като директорът на НИНКН, ежегодно до 31 март изготвя отчет за изпълнението на програмата за предходната година.“

§ 9. В чл.48, т.2, буква „б“ думата „комплекси“ се заменя с думите „обособена територия“.

§10. В чл.49, т. 2 се създава нова буква „в“ със следния текст:

„в) демографски промени.“

§ 11. В чл. 50, ал.1 се правят следните изменения и допълнения:

1. създава се нова т. 3 със следния текст:

„3. „регионално значение“ - недвижими културни ценности с висока стойност за културата и историята на регион и/или област на страната, както и такива от свързани с културата и историята на повече от една община;

2. досегашната т. 3 става т. 4 и се изменя така:

„4. „местно значение“ – недвижими културни ценности, притежаващи индивидуална стойност за културата и историята на населени места на територията на една община“;

3. досегашната т. 4 става т. 5 и се изменя така:

„5. "ансамблово значение" - недвижими културни ценности, без висока индивидуална културна и научна стойност, поддържащи пространствената характеристика, мащаба, типологията, смисловите, естетическите и функционалните връзки на груповата ценност, към която принадлежат;

4. досегашната т. 5 става т. 6 и се изменя така:

„6. „документално значение“ – самостоятелни недвижими културни ценности, без висока историческа стойност, притежаващи индивидуална стойност като носители на информация за научната и културната област, към която се отнасят.“.

§ 12. Създава се член 56а със следния текст:

„Чл. 56а (1) Всяко физическо или юридическо лице може да направи мотивирано предложение до министъра на културата за идентифициране и деклариране на обекти като недвижими културни ценности. Предложението се подава чрез НИНКН, както и чрез звената по чл. 18, ал. 3.

(2) Процедурата по идентифициране започва със заповед на министъра на културата или оправомощено от него лице, по мотивирано предложение на директора на НИНКН.

(3) Заповедта по ал. 2 подлежи на обжалване от собственика на имота или от носителите на ограничени вещни права, по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването не спира изпълнението на заповедта.

(4) Със заповедта по ал. 2 за обекта на идентифициране се установява режим на превантивна защита, който действа от датата на връчване на заповедта до приключване на процедурата по предварителна оценка, но за не повече от шест месеца.“.

§13. В член 58 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 изречение второ, накрая се поставя запетая и се добавят думите „като срокът за неговото изготвяне е до шест месеца от подаване на заявлението по чл. 56а, ал. 1.“

2. Алинея 2 се изменя така:

(2) Заповедта по ал. 1 се издава в срок до един месец от предоставяне на предложението от директора на НИНКН. Със заповедта се определят предварителната класификация и категория на обекта на недвижимото културно наследство, временния режим за неговото опазване, както и срока за извършване на заключителна оценка, който не може да бъде повече от шест месеца.

3. Алинея 4 се изменя така:

(4) Заповедите по ал. 1 и ал. 3 се публикуват на интернет страницата на Министерството на културата.“

§ 14. В чл. 62, ал. 1 думите „разгледано по реда на чл. 64, ал. 3“ се заличават.

§ 15. В чл. 64 се правят следните изменения:

1. Алинея 2 се изменя така:

„(2) В състава на съвета по чл. 14, ал. 2, т. 1 се включват директорът на НИНКН, директорът на Центъра за подводна археология, директорът на Инспектората и по един представител на специализираните институти при БАН, на Камарата на архитектите, както и експерти по реставрация и консервация, вписани в регистъра по чл. 165, и други специалисти, определени от министъра на културата.

2. В ал. 3 думите „чл. 58, ал. 1 и 3 и чл. 62, ал. 1“ се заличават.

§16. В чл.71, ал.1 се правят следните изменения:

1. В т. 2 думите „а в случаите по чл. 84, ал. 2, т. 2 - и звената по чл. 17, ал. 3,“ се заличават;

2. В т. 3 запетаята след думите „чл. 84“ и думите „ал. 1 и 2“ се заличават.

§17. Член 72 се изменя така:

"Чл.72. (1) При наличие на обстоятелства, застрашаващи недвижима културна ценност от увреждане или разрушаване, собственикът, концесионерът или ползвателят на имота е длъжен да уведоми кмета на общината, НИНКН, а за археологически недвижими културни ценности и директора на регионалния музей, както и да предприеме действия по обезопасяването й.

(2) Всяко физическо или юридическо лице, при констатиране на обстоятелства, застрашаващи недвижима културна ценност от увреждане или разрушаване, има право да подаде уведомление до кмета на общината, НИНКН, а за археологически недвижими културни ценности - и директора на регионалния музей.

(3) Кметът на общината или оправомощено от него длъжностно лице, в 14- дневен срок от постъпване на уведомление по ал.1 или ал. 2, въз основа на оглед на място и проверка по документи, издава заповед, с която задължава собствениците, концесионерите или ползвателите да извършат за тяхна сметка, в определен срок, обезопасяване на недвижимата културна ценност. За издадената заповед се уведомяват и органите на Министерството на културата.

(4) При неизпълнение на заповедта по ал. 3 в определения срок, общината извършва необходимото обезопасяване на имота за сметка на лицето по чл. 71, ал. 1.

(5) За направените от общината разноски по ал. 4 общината може да поиска от съда да постанови незабавно изпълнение и да издаде изпълнителен лист по реда на чл. 418 от Гражданския процесуален кодекс.".

§18. Член 73 се изменя така:

"Чл.73 (1) При установяване на риск от настъпване на трайни и непоправими вреди, на настъпили такива или на риск от погиване на недвижима културна ценност, кметът на общината, назначава комисия със заповед, която включва представители на съответната община, на НИНКН, както и на регионалната дирекция за национален строителен контрол. Заповедта се изпраща и в Министерството на културата.

(2) За археологически, художествени, етнографски и исторически недвижими културни ценности в комисията може да се включи и представител на съответния по тематичен обхват музей, а за действащи обекти с религиозно предназначение и представител на съответното регистрирано вероизповедание.

(3) Комисията извършва оглед на място и проверка по документи и установява с констативен протокол състоянието на недвижимата културна ценност, както и вида и обема на необходимите аварийно-укрепителни, консервационно-реставрационни и ремонтни работи.

(4) Към протокола се прилагат подробно описание на недвижимата културна ценност според данните за нейната идентификация, данни за собственика, концесионера и/или ползвателя й, данните от Националния публичен регистър на недвижимите културни ценности, за статута на обекта като недвижима културна ценност по смисъла на чл. 59, ал.4, архивни данни, както и описание на настъпилите вреди върху недвижимата културна ценност и/или обстоятелствата, които я застрашават от по-нататъшно увреждане и погиване.

(5) Към протокола се прилага подробна фото-документация на обекта, заверени копия от наличната в общината документация за обекта - дадените предписания със заповедта по чл. 72, ал. 3, съгласувана и одобрена проектна документация, издадени разрешения за строеж, констативни актове от извършени проверки на Дирекцията за национален строителен контрол и др. Когато комисията установи, че недвижимата културна ценност или части от нея не съществуват, се прилагат и копия от актовете, с които е допуснато съответното премахване.

(6) Въз основа на протокола по ал.3, кметът на общината, в 14- дневен срок, със своя заповед, задължава собствениците, концесионерите или ползвателите за тяхна сметка да извършат в определен срок необходимите укрепителни, консервационни, реставрационни и ремонтни дейности по проектна документация, съгласувана по реда на

чл. 84. Заповедта се съобщава на заинтересованите лица и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс, като обжалването не спира изпълнението й.

(7) При неизпълнение на заповедта по ал. 6 в определения срок, общината извършва предписаните дейности за сметка на лицето по чл. 71, ал. 1.

(8) Въз основа на експертна оценка от независим оценител и количествено-стойностната сметка, съдържаща се в проектната документация по ал. 6, върху имота се вписва законна ипотека в полза на общината за обезпечение на вземането й за всички направени разноски.

(9) За направените от общината разноски общината може да поиска от съда да постанови незабавно изпълнение и да издаде изпълнителен лист по реда на чл. 418 от Гражданския процесуален кодекс.

(10) Когато комисията по ал.1 предложи извършване на демонтиране и последващо преизграждане по автентични данни на недвижимата културна ценност или части от нея, кметът на общината, изпраща преписката в Министерството на културата за провеждане на производство по чл. 74;

(11) Производството по този член може да се проведе независимо от наличието на производство по чл. 72.“

§19. Член 74 се изменя така:

„Чл. 74. (1) В случаите по чл. 73, ал. 10 министърът на културата или оправомощено от него длъжностно лице, издава заповед за назначаване на комисия, която извършва подробно обследване на недвижимата културна ценност. В комисията задължително се включват архитект и инженер- конструктор от страна на НИНКН.

(2) По предложение на комисията, министърът на културата или оправомощено от него длъжностно лице, издава заповед за демонтиране на недвижимата културна ценност. При наличие в предложението на особено мнение на някой член, министърът на културата или оправомощеното от него длъжностно лице, може да назначи изготвяне на експертиза от трима експерти, вписани в регистъра по чл. 165.

(3) Недвижимата културна ценност се преизгражда въз основа на представена от собственика документация, изготвена в съответствие с указаното в заповедта по ал.2, както и инвестиционен проект, съгласуван по реда на чл. 84.

(4) В случай, че комисията по ал.1 се установи, че недвижимата културна ценност може за бъде поправена и заздравена, министърът на културата или оправомощено от него длъжностно лице, издава заповед за отказ от демонтиране, с която изпраща преписката на кмета на съответната община с указания за провеждане на нова процедура по чл.73.“

(3) Заповедите по ал. 2 и ал. 4 се съобщават на заинтересованите лица и могат да се обжалват пред съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването на заповедите не спира изпълнението им.

§20. В чл. 75 думите „чл. 73, ал. 3“ се заменят с „чл. 73, ал. 6“.

§21. В чл. 76, ал.1 думата „реконструкция“ се заменя с думата „преизграждане“.

§22. В чл. 77 думата „системно“ се заличава.

§23. Член 78 се изменя така:

„Чл. 78. Териториалноустройствената защита на недвижимото културно наследство обхваща:

1. определяне на режими за опазване;

2. създаване и прилагане на устройствени планове на защитени територии за опазване на недвижимото културно наследство и специфични правила и нормативи към тях;

3. създаване и прилагане на планове за опазване и управление на недвижими културни ценности;

4. извършване на оценка на въздействието върху недвижими културни ценности с категория „световно значение“.

5. установяване на режим на съгласуване на устройствени планове, визи за проектиране, инвестиционни проекти и друга документация, засягащи защитени територии за опазване на недвижимото културно наследство и предвиждащи намеса в недвижими културни ценности, както и контрол по тяхното прилагане и изпълнение;

6. финансиране и извършване на дейностите по териториалноустройствената защита на недвижимото културно наследство, по ред и условия, определени с наредба на министъра на културата;

7. осъществяване на мониторинг на състоянието на недвижимите културни ценности и защитените територии на недвижимото културно наследство.“

§24. В чл. 79 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 5 се изменя така:

„(5) Предписанията за опазване на недвижимите културни ценности се определят въз основа на резултатите от предварителната, съответно от заключителната оценка, на анализа на въздействието от проведени намеси и на степента им на застрашеност от антропогенни, природогеографски и демографски фактори, както и на категорията на недвижимата културна ценност. С предписанията за опазване се посочват допустимите намеси в недвижимите културни ценности, устройството или условията за ползването на териториите в техните граници и охранителни зони с цел осигуряване на пълноценното им опазване и представяне и са задължителни за спазване.;

2. Създава се ал. 10, със следния текст:

"(10) За недвижими културни ценности с категория „световно значение“ намеси се допускат само въз основа на доклад за оценка на въздействието върху недвижими културни ценности от световно значение.

§25. В чл. 81, ал.2 цифрата „3“ се заменя с „2“.

§26. В раздел V се създават членове 82а, 82б и 82в, както следва:

„Чл. 82а. (1) Оценка на въздействието върху недвижими културни ценности с категория „световно значение“ (ОВНКЦ), се изготвя за проекти за устройствени планове по чл.80, за инвестиционни проекти и искания за намеси по чл.83 с цел предотвратяване, редуциране, компенсиране (мерки за смекчаване) или отстраняване на значителни преки и косвени неблагоприятни въздействия (включително визуални или шумови) върху изключителната световна стойност на ценността и нейните компоненти, определени с приетата от Комитета за световно наследство декларация, включително върху автентичността и целостта на ценността.

(2) ОВНКЦ е комплексна оценка, включваща обвързаността на недвижимото културно наследство с движимото, нематериалното, природното наследство и културния туризъм и се изготвя в съответствие с режимите за опазване и плана за опазване и управление на недвижимата културна ценност от световно значение, когато такива са влезли в сила.

Чл. 82б. (1) Изготвянето на ОВНКЦ е задължителна за недвижими културни ценности с категория "световно значение".

(2) Необходимостта от изготвяне на ОВНКЦ, за недвижими културни ценности с категория "национално значение", се преценява от министъра на културата или оправомощен от него заместник-министър за всеки конкретен случай. Преценката се извършва въз основа на информацията по ал.3, становището на НИНКН, съответно на Националния център за подводна археология и по критериите, определени с наредбата по чл. 82в, ал.6.

(3) За извършване на преценката по ал.2 възложителят на проекта за устройствен план или инвестиционен проект за строеж, чиито предвиждания засягат териториалния обхват на недвижимата културна ценност с категория „световно значение“, внася по реда на чл. 84, ал. 8 заявление с приложено разрешение за допускане изработването на плана, съответно виза за проектиране, съгласувани по реда на ЗКН, както и информация за: обхвата и съдържанието на предложението, потенциални значими въздействия върху недвижимата културна ценност, нейните компоненти и мерки за тяхното предотвратяване, отстраняване или смекчаване, както и наличните недвижими културни ценности в обхвата на предложението и актуалното им състояние.

(4) Когато от преценката по ал. 2 се установи необходимост от извършване на ОВНКЦ, министърът на културата или оправомощен от него заместник-министър издава заповед за това, в която се посочват и необходимите последващи действия. Заповедта се изпраща на заявителя в 7-дневен срок от издаването й.

(5) Алинея 2 не се прилага и съответно не се изготвя ОВНКЦ в следните случаи:

1. при изменение на работен устройствен план в обхват до три имота, когато не се променят начинът и характерът на застрояване и планът съответства на влезли в сила режими за опазване;

2. за инвестиционни проекти:

а. когато проектът съответства на влезли в сила предписания за опазване;

б. когато проектът съответства на съгласуван по реда на чл.84 работен устройствен план или обемно-устройствено проучване;

в. за консервация, реставрация, адаптация, експониране, преизграждане по автентични данни, цветови фасадни решения, художествено осветление, паркоустройство и благоустройство;

г. за укрепителни работи, основни и текущи ремонти и преустройства на НКЦ без промяна на обемно-пространствените параметри и архитектурните характеристики на съответния обект;

д. за основни и текущи ремонти и преустройства на съществуващи обекти без статут на недвижими културни ценности, при които не се предвижда промяна на предназначението, както и промяна на обемно-пространствените параметри;

3. схеми и проекти за преместваеми обекти, включително за настилки, огради, чешми, улично осветление и други елементи на градското обзавеждане, рекламни, информационни и монументално-декоративни елементи, както и електрически и газификационни табла, външни климатични съоръжения, антени на мобилни оператори и други подобни.

(6) Министърът на културата може да поиска изготвяне на ОВНКЦ извън териториалния обхват на световната културна ценност при наличие на потенциална заплаха от значителни неблагоприятни визуални или физически въздействия върху нейни

компоненти, предвидени в инвестиционни проекти. В тези случаи министърът на културата или оправомощения от него заместник- министър, издава мотивирана заповед за изготвяне на ОВНКЦ на проекта с посочен териториален обхват.

Чл. 82в. (1) ОВНКЦ и заданието за изготвянето на оценката се възлагат и финансират от възложителя на съответния проект за устройствен план или инвестиционен проект.

(2) ОВНКЦ се изготвя от интердисциплинарен екип от експерти под ръководството на лице, вписано в публичния регистър по чл. 165 за съответната област, който представя Доклад за оценка на въздействието върху недвижими културни ценности от световно значение. Докладът включва заключения относно: потенциалните значими благоприятни и неблагоприятни въздействия и последици от прилагане на предложението за намеса с устройствения план или инвестиционния проект върху изключителната световна стойност на недвижима културна ценност с категория „световно значение“ и нейните компоненти, включително върху автентичността и целостта на обекта, рисковете и обратимостта на неблагоприятните въздействия, както и мерки за тяхното предотвратяване или смекчаване.

(3) Обхватът, структурата и съдържанието на заданието по ал.1 и на доклада за ОВНКЦ по ал.2 се определят с наредбата по ал.6.

(4) Докладът по ал.2 подлежи на обществено обсъждане по ред определен с наредбата по ал.7.

(5) Докладът по ал.2 за приемане или отказ за приемане се издава въз основа на проверка на съответствието на предложението за устройствен план или инвестиционен проект с режимите за опазване и определените с наредбата по ал. 7 критерии.

(6) Одобряването на доклада по ал.2 или отказът за одобряване на доклад се извършва със заповед на министъра на културата или оправомощен от него заместник-министър, след становище на Специализирания експертен съвет по чл. 14, ал. 2, т.1. Заповедта се обнародва в "Държавен вестник" и може да бъде обжалвана пред съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(7) Условията и редът за изготвяне и приемане на ОВНКЦ се определят с наредба на министъра на културата.

(8) Когато по реда на Закона за опазване на околната среда се изготвя оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) за инвестиционни предложения или екологична оценка за устройствени планове, при които се засяга териториалният обхват на недвижима културна ценност от световно значение, докладът за ОВНКЦ се изготвя по реда на този закон, преди изготвяне на ОВОС или на екологичната оценка. Докладът за ОВНКЦ и решението за неговото приемане или за отказа за приемане се изпращат на заявителя и на министъра на околната среда и водите, съответно на директора на РИОСВ, и се вземат предвид при изготвяне на доклада за ОВОС или за екологична оценка."

§27. В чл.83 се правят следните изменения:

1. Навсякъде в разпоредбите на чл. 83 думите „чл.84, ал.1 и 2“ се заменят с „чл.84“;
2. В ал. 1, т. 1, буква "а", думата „реконструкция“ се заменя с „преизграждане“.

§28. Създава се член 83б със следния текст:

„Чл.83б (1) Министърът на културата или оправомощения от него заместник- министър, отказват извършване на съгласуване по реда на този закон:

1. на проекти за нови общи устройствени планове или за изменения на общи устройствени планове, когато действащите за съответната територия общи устройствени планове не отговарят на изискванията на чл.106, т.1 и чл. 107, т.1 от Закона за устройство на територията;
2. на проекти за нови подробни устройствени планове или за изменения на такива планове, когато действащите за съответната територия общи устройствени планове не отговарят на изискванията на чл.106, т.1 и чл. 107, т.1 от Закона за устройство на територията;
3. на проекти за нови подробни устройствени планове или за изменения на такива планове, включително работни устройствени планове, когато действащите за съответната територия подробни устройствени планове не отговарят на изискването на чл.112, ал.2,т.8 от Закона за устройство на територията;
4. на визи за проектиране и на инвестиционни проекти за недвижими културни ценности, когато действащите подробни устройствени планове за съответната територия не отговарят на изискването, посочено в точка 3.

(2) Съгласуване в случаите по ал. 1 се извършва след привеждане на съответния устройствен план в съответствие с изискванията на закона.“

§29. Член 84 се изменя така:

„Чл. 84 (1) Съгласуването по този раздел се извършва с писмено становище и заверка с печат върху графичните материали в срок до два месеца от датата на внасянето им в Министерството на културата.

(2) Срокът по ал. 1, започва да тече от датата на постъпване на съответната документация в деловодството на Министерството на културата.

(3) Съгласуването на устройствени планове за единични и групови недвижими културни ценности в техните граници и охранителни зони, се извършва от министъра на културата или оправомощен от него заместник- министър.

(4) Съгласуването на визи за проектиране и на инвестиционни проекти за недвижими културни ценности в техните граници и охранителни зони, както и визи за проектиране съгласно чл. 140, ал.3 от ЗУТ, за недвижими културни ценности, се извършва от министъра на културата или оправомощен от него заместник- министър. Всички проекти и искания за

намеси в териториалния обхват на недвижима културна ценност с категория „световно значение“, се съгласуват от министъра на културата или оправомощен от него заместник-министър, след разглеждане от Специализирания експертен съвет по чл. 14, ал. 2, т. 1.

(5) Съгласуване на схеми и проекти за преместваеми обекти, включително за настилки, огради, чешми, улично осветление и други елементи на градското обзавеждане, рекламни, информационни и монументално-декоративни елементи, както и електрически и газификационни табла, външни климатични съоръжения, антени на мобилни оператори, се извършва от министъра на културата или оправомощен от него заместник- министър;

(6) Съгласуване на искания и документация за извършване на намеси, чиято необходимост е възникнала в следствие на бедствени и аварийни ситуации или установени по реда на чл. 72 и 73, както и за текущи ремонти,авариен ремонт или аварийна намеса или ткива, установени по реда на чл. 72 и 73, както и за текущи ремонти, при които не се променят архитектурните и/или художествените характеристики на строежите се извършва от министъра на културата или оправомощен от него заместник-министър. Предписанията на комисиите по чл. 72 за обезопасяване, както и по чл. 73 за извършване на аварийно-укрепителни работи, се изпълняват незабавно и не подлежат на съгласуване по реда на чл. 84.

(7) За извършени законосъобразни дейности по текущ ремонт и поддръжка на сгради - недвижими културни ценности, собствениците, концесионерите или ползвателите уведомяват Министерство на културата, НИНКН и звената по чл. 18, ал. 3 в срок до два месеца от извършването им.

(8) За извършване на съгласуване по този член се подава заявление до министъра на културата, по утвърден от него образец. След извършване на съгласувателната дейност, един екземпляр от документацията се предоставя в НИНКН за попълване на Националния документален архивен фонд.

(9) При установяване на нередовности и непълноти в документите, заявителят се уведомява писмено, като му се предоставя срок до двадесет работни дни за отстраняване на нередовностите или непълнотите с указание, че неотстраняването им ще предизвика прекратяване на производството. Срокът за произнасяне на административния орган започва да тече от датата на отстраняване на нередовностите или представяне на допълнителните документи. Когато нередовностите или непълнотите не са отстранени в срок, административният орган прекратява производството.

(10) За устройствени планове и специфичните правила и нормативи към тях, по чл.78, т.2 както и за заданията за тяхното изготвяне, съгласуване или отказ за съгласуване се извършва въз основа на проверка на съответствието с изискванията на чл. 80.

(11) За инвестиционни проекти и искания за намеси в защитени територии за опазване на културното наследство по чл. 83, съгласуване или отказ за съгласуване се издава въз основа на проверка на съответствието с изискванията на наредбата по чл. 171, съгласуван

устройствен план и виза за проектиране или схема за поставяне, изработени в съответствие с режимите за опазване за съответната територия и съгласувани по реда на този закон.

(12) За плановете за опазване и управление на недвижими културни ценности и заданията за тяхното изготвяне, съгласуване или отказ за съгласуване се издава въз основа на проверка на съответствието с изискванията на чл. 81, ал. 1, ал. 2 и ал. 3, наредбата по чл. 81, ал. 7 и след становище на Специализирания експертен съвет по чл. 14, ал. 2, т. 1.

(13) Актовете на органа по ал. 3 се съобщават на заявителите при условията и по реда на чл. 61 от Административнопроцесуалния кодекс.

(14) За съгласуването по този раздел и изготвените писмени становища по ал. 1 заявителите не заплащат държавни такси."

§30. Създава се нов чл. 84а със следния текст:

Чл. 84а. (1) НИНКН извършва мониторинг на състоянието на недвижимите културни ценности чрез системни наблюдения, по предварително определени показатели, съобразно определен териториален обхват и по календарен план. С мониторинга се предлагат и необходимите мерки за опазване на недвижимите културни ценности и сроковете за тяхното изпълнение.

(2) Приоритетно мониторинг се провежда на недвижими културни ценности с категория „световно значение", на обектите включени в Индикативната листа за културното и природното наследство на Република България и на недвижимите културни ценности с категория „национално значение".

(3) Докладът на НИНКН, съдържащ резултатите от мониторинга, както и предлаганите мерки за опазване на недвижимите културни ценности и сроковете за тяхното изпълнение, се внася в Министерството на културата.

§31. В член 99, ал. 2 се изменя така:

„(2) Статут на национално богатство се предоставя от министъра на културата въз основа на експертно заключение, изготвено от специализирания експертен съвет по чл. 14, ал. 2, т. 3 ."

§32. В чл. 148, ал.1, думите „Съвета за теренни проучвания" се заменят със „Съвета по чл. 14, ал. 2, т. 5".

§33. В чл. 150 се създава ал.4 както следва:

„(4) Заместник научният-ръководител, вписан в разрешението по ал. 1, следва да е лице, което отговаря на изискванията, посочени в наредбата по чл. 147, ал. 6.“.

§34. В чл. 151, ал.2 се създаваа т. 4 със следния текст:

„4. Копия на документи, удостоверяващи изискванията по чл. 150, ал. 4.“.

§35. Член 177б се отменя.

§36. В член 177в се правят следните изменения:

1. В алинея 1 думите “Специализирания експертен съвет по чл. 177б, ал. 1“ се заменят с „Специализирания експертен съвет по чл. 14, ал. 2, т. 5“.
2. В алинея 5 думите “ Специализираният експертен съвет по чл. 177б, ал. 1“ се заменят с „Специализираният експертен съвет по чл. 14, ал. 2, т. 5“.

§37. В чл. 192, алинея 1, в основния текст, след думите „чл.15, ал.2“ се добавят думите „и ал.3“.

§38. Член 200г се отменя.

§39. В член 200д думите „чл.14, ал. 3“ се заменят с „чл.14, ал. 4“.

§40. В §4, от Допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения:

1. Точка 15 се изменя така:

„ 15. "Преизграждане по автентични данни на недвижима културна ценност" е пълно или частично възстановяване на погинали или невъзвратимо увредени, обеми или елементи от недвижимата културна ценност, на основание на графична, текстова, фотодокументация и други източници, които дават информация за формата и проекта, материалите и субстанцията, използването и функцията, традицията и техниките на изграждане, както и местоположението й.“

2. Създават се нови точки 22 - 25 със следния текст:

"22. "Аварийно- укрепителни работи" са дейности, целящи овладяване и преодоляване на случващи се и/или имащи опасност да се случат, значителни повреди и деформации на ограждащи и/или конструктивни елементи, инсталации или части от тях, водещи до опасност за живота, здравето и имуществото на собствениците, ползвателите, обитателите и други лица, както и до нанасяне на увреждане на недвижимата културна ценност, на околната среда и на близкостоящи сгради, до провеждането на авариен ремонт.

23. „Текущ ремонт“ на недвижима културна ценност е поддържането в изправност елементите на сградите, постройките, съоръженията и инсталациите, както и вътрешни преустройства, при които:

а) не се подменят автентични архитектурно-художествени декоративни елементи, включително дограма;

б) не се извършват вътрешни преустройства - преместване на съществуващи зидове, направа на отвори в тях, направа на нови зидове и прегражданя;

в) не се засяга конструкцията на сградата;

г) не се променя предназначението на помещенията и натоварванията в тях.

24. „Трайно увреждане“ на недвижима културна ценност е състояние, при което са настъпили необратими процеси за част или части от оригинала, които заедно или съвкупно са довели до загуба на материална, архитектурно-художествена или обемно пространствена автентичност и/или на конструктивна устойчивост.

25. „Унищожена недвижима културна ценност“ е състояние, при което са настъпили необратими увреждания на цялата сграда, съоръжение или обект, резултат на действие или бездействие на отговорни лица.“.

§41. В §29 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за културното наследство (ДВ, бр. 16 от .2016 г.; изм. и доп., бр. 89 от 2018 г.), в алинея 1, след думите „археологическо проучване“ се добавя „в качеството си на научен ръководител,“.

§42. В Приложението към чл. 50, ал. 3 се правят следните изменения:

1. Ред №13 се изменя така:

„13. „Тракийски и античен град Кабиле“ край с. Кабиле, община Тунджа, област Ямбол“;

2. Ред № 21 се изменя така:

„21. Археологически резерват „Сборяново“, община Исперих, област Разград.“.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§1. Когато за недвижими културни ценности, с изключение на археологическите, не са определени предписания и/или режими на опазване, до тяхното определяне, но за срок не-по късно от три години от влизане в сила на този закон, се прилагат следните правила:

1. за недвижими културни ценности с категория „национално значение“, не се допускат намеси с изключение на: укрепителни и консервационно-реставрационни работи, промяна на предназначението по реда на чл. 147а от ЗУТ, ремонтни дейности и дейности по поддръжка, без промяна на използваните материали и технологии. Не се допуска пристрояване и/или надстрояване, ново основно или допълващо застрояване в имота, с изключение на възстановяване на изчезнали обеми. Не се допуска разделяне на поземления имоти, в който се намира недвижимата културна ценност;

2. за недвижими културни ценности с категория „регионално значение“ не се допускат намеси с изключение на: укрепителни и консервационно-реставрационни работи, промяна на предназначението, ремонтни дейности, дейности по поддръжка, без промяна на използваните материали, промяна на разпределенията и интериора, които не променят фасадите и градоустройствените параметри на сградата и/или използваните материали и технологии. Не се допуска пристрояване и/или надстрояване, ново основно или допълващо застрояване в имота, с изключение на възстановяване на изчезнали обеми. Не се допуска разделяне на поземления имот, в който се намира недвижимата културна ценност;

3. за недвижими културни ценности с категория „местно значение“ не се допуска надстрояване, както и пристрояване към улица, промяна на фасадите, както и ново основно застрояване в имота;

4. за недвижими културни ценности с категория „ансамблово значение“: допуска се реализирането на инвестиционни инициативи при запазване на начина и характера на застрояване, както и на пространствените характеристики и архитектурната типология на груповата ценност, към която принадлежат;

5. за недвижими културни ценности с категория „документално значение“ се допуска реализирането на инвестиционни инициативи при запазване на начина и характера на застрояване, както и на пространствените характеристики и архитектурната типология, към която принадлежат.“

6. За недвижими културни ценности без категория или без предварителна категория се прилагат правилата по т. 3.

§2. С влизане на този закон в сила недвижимите културни ценности, притежаващи статут „за сведение“, придобиват статут на недвижими културни ценности с категория „документално значение.“

§3. (1) В срок до три години от влизане в сила на този закон, по предложение на директора на НИНКН, Министерството на културата преразглежда декларираните и обявени недвижими културни ценности с категория „местно значение“ и ги преразпределя в категории „регионално значение“ и „местно значение“ със заповед на министъра на културата или оправомощено от него длъжностно лице. Заповедта се публикува на интеренет страниците на Министерство на културата и НИНКН.

(2) До влизане в сила на заповедта по ал. 1, за заварените недвижими културни ценности с категория „местно значение“, без определени специфични предписания и/или и режими на опазване, се прилагат правилата на §1, т. 2.“

§4. В едногодишен срок от влизане на закона в сила кметовете на общини създават публичния регистър на застрашените недвижими културни ценности по чл. 49, т. 2 на територията на общината, а общинските съвети приемат в шестмесечен срок от влизане на закона в сила наредбата по чл. 17, ал. 2, т. 6.

§5. В 6 месечен срок от влизане на закона в сила министърът на културата издава наредбите по чл. 78, т. 6 и чл. 82в, ал. 7.

§6. Започналите производства по чл. 72-74 и чл. 84 се довършват по досегашния ред.

§7. В Закона за устройство на територията (обн., ДВ, бр. 1 от 2001 г., изм., бр. 41 и 111 от 2001 г., бр. 43 от 2002 г., бр. 20, 65 и 107 от 2003 г., бр. 36 и 65 от 2004 г., бр. 28, 76, 77, 88, 94, 95, 103 и 105 от 2005 г., бр. 29, 30, 34, 37, 65, 76, 79, 80, 82, 106 и 108 от 2006 г., бр. 41, 53 и 61 от 2007 г., бр. 33, 43, 54, 69, 98 и 102 от 2008 г., бр. 6, 17, 19, 80, 92 и 93 от 2009 г., бр. 15, 41, 50, 54 и 87 от 2010 г., бр. 19, 35, 54 и 80 от 2011 г., бр. 29, 32, 38, 45, 47, 53, 77, 82 и 99 от 2012 г., бр. 15, 24, 27, 28, 66 и 109 от 2013 г., бр. 49, 53, 98 и 105 от 2014 г., бр. 35, 61, 62, 79 и 101 от 2015 г., бр. 15 и 51 от 2016 г., бр. 13, 63, 92, 96 и 103 от 2017 г., бр. 21, 28, 55 и 108 от 2018 г., бр. 1, 24, 25, 41, 44, 62 и 101 от 2019 г., бр. 17, 21, 60 и 62 от 2020 г.; Решение № 14 на Конституционния съд от 2020 г. – бр. 92 от 2020 г.; изм., бр. 104 от 2020 г., бр. 16, 20 и 21 от 2021 г., бр. 42 от 2022 г. и бр. 6 и 86 от 2023 г.) се правят следните изменения :

1. В чл. 137, ал. 1 :

а) в т. 1, буква „м“ след думите „световно значение" се поставя запетая и съюзът „и“ се заличава, а след думите „национално значение“ се добавя „и „регионално значение““.

б) в т. 5, буква „е“ думите „за сведение“ се заменят с „документално значение“.

2. В чл. 232а, ал. 1 думите „чл. 84, ал. 1 и 2“ се заменят с „чл. 84“.

3. В §5 от допълнителните разпоредби, в т. 38 думите „реконструкция по автентични данни по смисъла на чл. 74, ал. 1 от Закона за културното наследство“ се заменят с „преизграждане по автентични данни по смисъла на §4, т. 15 от допълнителните разпоредби на Закона за културното наследство“.

§8. Законът влиза в сила от обнародването му в Държавен вестник, с изключение на §29, който влиза в сила от 1 септември 2024 г.